

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

แผนกลยุทธ์การเพิ่มขีดความสามารถด้านสุขภาพ อนามัยและสิ่งแวดล้อมของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน ปีที่ 2 เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบด้านสุขภาพ อนามัย และสิ่งแวดล้อมของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ต่อการเพิ่มศักยภาพความเข้มแข็งของสุขภาพ อนามัย และสิ่งแวดล้อมของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน พร้อมกับเสนอแนะ แนวทางในการสร้างแผนเพิ่มขีดความสามารถด้านสุขภาพ อนามัยและสิ่งแวดล้อมของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน มีวิธีการวิจัย ประกอบไปด้วย ประชากรและ ตัวอย่าง ข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล กรอบแนวคิดของการวิจัย การ วิเคราะห์ข้อมูล และการอภิปรายผล มีรายละเอียดดังนี้

3.1 ประชากรและตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดประชากรของการศึกษาโดยกำหนดชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งสิ้น 25 อำเภอ รวม 2,064 ชุมชน

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดตัวอย่าง โดยคัดเลือกจากชุมชนที่มีความต้องการเข้าร่วมโครงการ ใช้ วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified sampling) จากอำเภอต่าง ๆ ที่สนใจจะเข้าร่วมโครงการ และสุ่มแบบ เจาะจงตามวัตถุประสงค์ (purposive sampling) มีผู้เข้าร่วมโครงการทั้งสิ้น 26 ชุมชน คือ อำเภอ สันกำแพง ได้แก่ เทศบาลตำบลแม่ป๋าว จำนวน 9 ชุมชน เทศบาลตำบลออนใต้ จำนวน 11 ชุมชน และอำเภอดอยสะเก็ด ได้แก่ เทศบาลตำบลแม่ฮ้อยเงิน จำนวน 6 ชุมชน

3.2 ข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.1 ประเภทของข้อมูล

- 1) ข้อมูลปฐมภูมิ ได้จากการสำรวจ สอบถามและสัมภาษณ์ในพื้นที่ 26 ชุมชน
- 2) ข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ เอกสาร งานวิจัย ผลการดำเนินงานเกี่ยวกับการเตรียม ความพร้อมของสุขภาพ อนามัยและสิ่งแวดล้อมของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเข้าสู่ประชาคม อาเซียน

3.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1) แบบฟอร์มแสดงความประสงค์เข้าร่วมโครงการ
- 2) แบบฟอร์มเพื่อประเมินคัดกรองผู้เข้าร่วมโครงการ
- 3) แบบสอบถามความรู้ความเข้าใจด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติใน

อาเซียน (แต่ละชุมชน) มี 6 หัวข้อ คือ

3.1) ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับอาเซียน ได้แก่ ความเป็นมา จุดประสงค์หลักของอาเซียน ภาษาอาเซียน คำขวัญของอาเซียน อัตลักษณ์อาเซียน สัญลักษณ์อาเซียน ธงอาเซียน และวันอาเซียน กฎบัตรอาเซียน

3.2) ประโยชน์ที่ประเทศไทยจะได้รับจากประชาคมอาเซียน ได้แก่ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม รวมถึงการแลกเปลี่ยนความรู้ในกลุ่มประเทศอาเซียน

3.3) ความตระหนัก และความตื่นตัวต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน มี 19 ประเด็น ได้แก่

(1) ชุมชนเริ่มศึกษาภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ ภาษาของประเทศเพื่อนบ้านในประชาคมอาเซียน เป็นต้น)

(2) การศึกษาข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน

(3) ความตื่นตัวด้านเศรษฐกิจ ทั้งการผลิต การค้าขาย การลงทุน และการส่งเสริมรายได้แก่ชุมชน

(4) การเตรียมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านต่าง ๆ และคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นทั้งด้านบวกและด้านลบ

(5) ผู้นำชุมชนเตรียมความพร้อมในการขับเคลื่อนชุมชนเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

(6) การคำนึงถึงตลาดแรงงานและการจ้างงานในประชาคมอาเซียน

(7) นักท่องเที่ยวต่างชาติเข้าสู่ชุมชนมากขึ้น

(8) การอบรมและเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนในชุมชน

(9) การจัดประชาคมในชุมชน

(10) การเตรียมความพร้อมด้านวัฒนธรรมและประเพณีของชุมชน

(11) ชุมชนรับรู้และมีการพูดคุยถึงการเปิดประชาคมอาเซียน

(12) ชุมชนมีความเข้าใจถึงการเป็นประเทศเพื่อนบ้านที่ดีต่อกันในประชาคมอาเซียน

- (13) การคำนึงถึงด้านคมนาคมและขนส่ง
- (14) การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- (15) สถานศึกษาเพิ่มเนื้อหาการเรียนการสอนเกี่ยวกับการเข้าสู่ประชาคม

อาเซียน

ชีวิตประจำวัน

- (16) ให้ความสำคัญกับการใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ ใน
- (17) การระวังเกี่ยวกับสุขภาพและโรคติดต่อ
- (18) สวัสดิการและการคุ้มครองแก่คนในชุมชน
- (19) การเตรียมตลาดเพื่อรองรับสินค้าเกษตร

3.4) ข่าวสารเกี่ยวกับรัฐบาลกับการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคม

อาเซียน มี 14 ประเด็น ได้แก่

(1) การประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น สื่อวิทยุ สื่อโทรทัศน์ อินเทอร์เน็ตและแผ่นพับ เป็นต้น รวมทั้งการให้ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับอาเซียน เช่น ประเทศในกลุ่มอาเซียน

(2) ด้านเศรษฐกิจ การค้าทั้งภายในและระหว่างประเทศ การลงทุน และการพัฒนาเศรษฐกิจ

(3) ด้านการศึกษา เช่น การพัฒนาภาษาอังกฤษ และภาษาเพื่อนบ้าน เป็นต้น

(4) ด้านชุมชน โดยการให้ประชาชนมีสิทธิในการออกเสียงและการพัฒนาให้ชุมชนเกิดความยั่งยืน

(5) การเปลี่ยนแปลงในด้านพฤติกรรมผู้บริโภคและเทคโนโลยีเพื่อให้ทันต่อการพัฒนา

(6) การพัฒนาศักยภาพด้านอาชีพและการเพิ่มขึ้นของแรงงาน

(7) โครงสร้างพื้นฐาน เช่น การคมนาคมขนส่ง เป็นต้น

(8) ให้ความสำคัญกับประชาชน เช่น การพัฒนาคุณภาพชีวิต สิทธิและสวัสดิการขั้นพื้นฐานของประชาชน เป็นต้น

(9) ด้านการท่องเที่ยวและการเกษตร

(10) นโยบายและความเข้มแข็งของรัฐบาลเมื่อมีการเปิดประชาคมอาเซียน

(11) การประชาคมและณรงค์ให้ความรู้แก่ประชาชน

(12) ปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่

(13) การจัดนิทรรศการและสารคดีให้ความรู้แก่ประชาชนในท้องถิ่น

(14) การแข่งขันที่เพิ่มขึ้น

3.5) ข่าวสารเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (องค์การบริหารส่วนตำบล หรือ เทศบาล) และการเตรียมความพร้อมให้กับชุมชน มี 13 ประเด็น ได้แก่

(1) การประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น สื่อวิทยุ สื่อโทรทัศน์ อินเทอร์เน็ตและแผ่นพับ เป็นต้น และการให้ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับอาเซียน เช่น ประเทศในกลุ่มอาเซียน วัฒนธรรมอาเซียน ความเป็นมาและวัตถุประสงค์ของอาเซียน เป็นต้น ซึ่งเป็นการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

(2) การประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ประชาชน การมีส่วนร่วมของประชาชน และผู้นำชุมชนมีการพบปะประชาชน

(3) ด้านเศรษฐกิจ การค้าและการลงทุน เช่น พัฒนาสินค้า OTOP และ ธุรกิจ SMEs เป็นต้น

(4) ด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาเพื่อนบ้าน

(5) การพัฒนาด้านทรัพยากรมนุษย์ เช่น การพัฒนาฝีมือแรงงาน การพัฒนาอาชีพและการสร้างเครือข่ายด้านอาชีพ เป็นต้น

(6) การจัดการทำแผนโครงการอาเซียนเข้าสู่แผนพัฒนา 3 ปี

(7) การส่งเสริมการศึกษาให้ทัดเทียมกับต่างชาติ

(8) ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การคมนาคมขนส่ง เป็นต้น

(9) ชุมชนเริ่มมีการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว

(10) การจัดทำโครงการศึกษาดูงานอาเซียน

(11) การจัดตั้งงบประมาณในเทศบัญญัติ

(12) ปัญหาด้านแรงงานต่างด้าวหรือแรงงานข้ามชาติ

(13) ด้านสุขภาพ อนามัยและสิ่งแวดล้อม เช่น การป้องกันโรคและ สาธารณูปโภคพื้นฐาน เป็นต้น

3.6) หน่วยงานที่เข้ามาสนับสนุนให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน มี 15 หน่วยงาน ได้แก่

(1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.)

(2) ภาครัฐและศูนย์ราชการ

(3) สถานศึกษา เช่น โรงเรียน มหาวิทยาลัย

(4) การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.)

- (5) ที่ว่าการอำเภอ
- (6) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.)
- (7) สื่อวิทยุและโทรทัศน์
- (8) กรมการปกครอง
- (9) กรมส่งเสริมการส่งออกและการค้า
- (10) ชุมชนท้องถิ่น
- (11) กรมพัฒนาอาเซียน
- (12) ภาคเอกชน
- (13) กระทรวงแรงงาน
- (14) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
- (15) คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการ

โทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.)

และได้ให้ความรู้ความเข้าใจทั้งหมด 14 ประเด็น ได้แก่

- (1) วัฒนธรรมในกลุ่มอาเซียน
- (2) ข้อมูลทั่วไปและข่าวสารเกี่ยวกับอาเซียน
- (3) การประชาสัมพันธ์และการเตรียมความพร้อมสู่อาเซียน
- (4) ภาษาเพื่อนบ้านและภาษาต่างประเทศ
- (5) ด้านเศรษฐกิจ การท่องเที่ยวและการเกษตร
- (6) ประโยชน์ของการเปิดอาเซียน
- (7) ด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม
- (8) ผลกระทบของการเปิดประชาคมอาเซียน
- (9) การศึกษาและอาชีพ
- (10) วัฒนธรรมชนเผ่า
- (11) สื่อวิทยุและโทรทัศน์
- (12) สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน เช่น การคมนาคม เป็นต้น
- (13) กิจกรรมการแสดงออกของประชาชน
- (14) ปัญหาอาชญากรรมและยาเสพติด

4) แบบสอบถามงานวิจัย (แต่ละชุมชน) “ปัญหาและผลกระทบด้านสุขภาพ อนามัย และสิ่งแวดล้อมของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน” แบ่งเป็น 2 หัวข้อ คือ

4.1) ผลกระทบด้านบวกของชุมชนในด้านสุขภาพ อนามัย และสิ่งแวดล้อม มีทั้งหมด 17 ประเด็น ได้แก่

- (1) การพัฒนาการบริการ ศักยภาพการดูแลสุขภาพ สวัสดิการประกันสังคม และ สาธารณูปโภค ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
- (2) ทางเลือกในการรับบริการมีมากขึ้น
- (3) ส่งเสริมวิทยาการและการศึกษาทางการแพทย์
- (4) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเสวนาร่วมกันในหัวข้อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
- (5) ประชาชนใส่ใจสุขภาพเพิ่มมากขึ้น
- (6) การป้องกันและช่วยเหลือผู้ป่วย
- (7) การเพิ่มบทเรียนเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนให้แก่นักเรียน
- (8) การควบคุมโรคติดต่อภายในชุมชน
- (9) สภาพแวดล้อมและทรัพยากรทางธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์
- (10) การบริการด้านสุขภาพและความงามได้รับความนิยมมากขึ้น
- (11) จัดสรรงบประมาณในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
- (12) การส่งเสริมความมั่นคงและความปลอดภัยด้านอาหาร
- (13) ส่งเสริมการค้าและการลงทุน
- (14) การเก็บข้อมูลคนใช้ต่างชาติ
- (15) การให้ความรู้เกี่ยวกับการกำจัดขยะ
- (16) การรวมกลุ่มของชุมชน
- (17) ส่งเสริมอาสาสมัครภายในชุมชน

ส่วนผู้ที่ได้รับผลกระทบด้านบวกของชุมชนในด้านสุขภาพ อนามัย และสิ่งแวดล้อม มีทั้งหมด 4 ประเด็น ได้แก่ ประชาชน นักเรียน ชุมชน และสาธารณสุขและอนามัย

4.2) ผลกระทบด้านลบของชุมชนในด้านสุขภาพ อนามัย และสิ่งแวดล้อม มีทั้งหมด 17 ประเด็น ได้แก่

- (1) ขาดการป้องกันโรคและยารักษาโรค ทำให้เกิดปัญหาโรคติดต่อและไม่ติดต่อรวมถึงภัยคุกคามจากโรคและยาเสพติด ทำให้ภาวะสุขภาพของประชาชนเสื่อมถอย
- (2) งบประมาณถูกจัดสรรไปให้คนต่างชาติเพิ่มมากขึ้น

(3) การพัฒนาทำให้สิ่งแวดล้อมถูกทำลาย ส่งผลทำให้เกิดปัญหาขยะและมลพิษ

(4) ขาดบุคลากรและเครื่องมือทางการแพทย์
(5) ระบบบริการสุขภาพไม่ได้รับการพัฒนา สถานที่ไม่เพียงพอ และขาดระเบียบ ในการควบคุมดูแล

(6) ขาดการส่งเสริมและการแก้ไขปัญหาคดี ทำให้ดูแลประชาชนไม่ทั่วถึง
(7) พื้นที่ห่างไกลขาดแคลนสถานพยาบาล
(8) แรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย
(9) ปัญหาในการรักษาที่ไม่เป็นธรรมและการแข่งขันการใช้บริการด้านสุขภาพ

(10) การสื่อสารไม่ชัดเจน
(11) ค่าใช้จ่ายในการรักษาเพิ่มสูงขึ้น
(12) ประชาชนยังไม่เปิดรับการรักษาแบบใหม่
(13) การใช้สารเคมีในชีวิตประจำวันมากเกินไป
(14) ปัญหาด้านความปลอดภัย
(15) ขาดการประสานงานที่ดีระหว่างโรงพยาบาลและชุมชน
(16) การรักษาโรคที่ไม่ถูกต้อง
(17) ปัญหาความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงบริการสุขภาพ

ส่วนผู้ที่ได้รับผลกระทบด้านลบของชุมชนในด้านสุขภาพ อนามัย และสิ่งแวดล้อม มีทั้งหมด 5 ประเด็น ได้แก่ ประชาชน ชุมชน รัฐ สาธารณสุขและอนามัย และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.)

5) แบบสอบถามงานวิจัย (แต่ละชุมชน) “การเตรียมความพร้อมด้านสุขภาพ อนามัย และสิ่งแวดล้อมของชุมชนเมื่อเปิดประชาคมอาเซียน” แบ่งเป็น 3 หัวข้อ คือ

5.1) วิธีเตรียมความพร้อมรับมือในด้านสุขภาพ อนามัย และสิ่งแวดล้อม มีทั้งหมด 18 ประเด็น ได้แก่

(1) การจัดสรรงบประมาณสนับสนุนที่มากขึ้น
(2) การส่งเสริมสุขภาพของประชาชนในชุมชน เช่น การออกกำลังกาย การบริโภคอาหาร สุขอนามัย เป็นต้น

(3) การจัดระบบองค์กรของโรงพยาบาล เพื่อรองรับการเข้าสู่อาเซียนและการจัดทำฐานข้อมูลของผู้ใช้บริการ

(4) ความเตรียมพร้อมในการรับมือกับโรคระบาด มีระบบการคัดกรองโรคและมีศูนย์ควบคุมโรคในชุมชน

(5) การศึกษาข้อมูลข่าวสารและสร้างความเข้าใจด้านผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับชุมชนเมื่อเข้าสู่อาเซียน

(6) การประชาสัมพันธ์และรณรงค์ด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อมในชุมชน

(7) พัฒนาสถานพยาบาลให้ครอบคลุม สร้างระบบบริการที่สะดวกสบายแก่ประชาชนและค่าใช้จ่ายไม่สูงมาก

(8) การเข้าร่วมโครงการรักษาสีสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น โครงการคัดแยกขยะ เป็นต้น

(9) พัฒนาบุคลากรและอุปกรณ์ทางการแพทย์

(10) ส่งเสริมการเป็นอาสาสมัครช่วยเหลือชุมชน

(11) การสอดส่องดูแลแรงงานต่างด้าวอย่างทั่วถึง

(12) การเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่อาเซียน โดยเฉพาะการพัฒนา
ภาษา

(13) การประสานงานกับ รพ.สต. เข้ามาช่วยเหลือชุมชน

(14) การพัฒนาระบบสาธารณสุขปศุสัตว์และสาธารณสุข

(15) การบูรณาการแผนด้านสุขภาพของชุมชน

(16) การจัดตั้งสถานสอนทางการแพทย์ที่มีคุณภาพ

(17) การเก็บค่าบริการด้านสุขภาพกับต่างด้าว

(18) การจัดบริการเสริมด้านสุขภาพ เช่น นวด สปา เป็นต้น

5.2) บุคลากรหรือหน่วยงานที่เข้ามาช่วยเหลือ มีทั้งหมด 15 หน่วยงาน ได้แก่

(1) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.)

(2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.)

(3) สาธารณสุข

(4) หน่วยงานรัฐบาล

(5) คนในชุมชน และผู้นำชุมชน

(6) โรงพยาบาล

(7) จิตอาสา อาสาสมัคร และมูลนิธิ

(8) องค์การบริหารส่วนจังหวัดและที่ว่าการอำเภอ

(9) บุคลากรทางการแพทย์

(10) หน่วยงานเอกชน

(11) กรมการปกครองส่วนท้องถิ่น

(12) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

(13) องค์กรผู้สูงอายุ

(14) กรมการจัดหางาน หรือ กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน

(15) กรมควบคุมโรค

5.3) ความช่วยเหลือที่ต้องการเพิ่มเติม มีทั้งหมด 13 ประเด็น ได้แก่

(1) การวางแผนป้องกันโรคในชุมชน มีการคัดกรองโรค การตรวจสุขภาพ
คนต่างถิ่นและการขึ้นทะเบียนสุขภาพของคนในชุมชน

(2) องค์กรท้องถิ่นมาให้ความรู้ด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาผู้
อาเซียน

(3) การสนับสนุนอุปกรณ์ทางการแพทย์ บุคลากรทางการแพทย์ อุปกรณ์
ดูแลสิ่งแวดล้อมรวมถึงสื่อการเรียนรู้ด้านสุขภาพ

(4) การจัดสรรงบประมาณสนับสนุน

(5) การวางแผนพัฒนาการส่งเสริมสุขภาพชุมชนผ่านกิจกรรมต่าง ๆ

(6) การให้ความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างมีคุณภาพ เช่น
โรงพยาบาลสาธารณสุขอำเภอ อปท. และคลินิกท้องถิ่น เป็นต้น

(7) การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ และการใช้เทคโนโลยีในการหา
ข้อมูล

(8) การอบรมบุคลากรให้มีคุณภาพ

(9) การรักษาโรคด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ หรือเทคนิควิธีการใหม่ ๆ เช่น
การฝังเข็ม เป็นต้น

(10) การส่งเสริมจิตอาสา หรืออาสาสมัคร

(11) การสนับสนุนด้านสวัสดิการประกันสังคมจากรัฐบาล

(12) การจัดระบบระเบียบของสังคม

(13) การพัฒนาด้านภาษาและการสื่อสาร

6) แบบสอบถามงานวิจัย (ส่วนชุมชน) “ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการเตรียมความ
พร้อมด้านสุขภาพ อนามัย และสิ่งแวดล้อมของชุมชน” มีทั้งหมด 10 ประเด็น ได้แก่

6.1) การให้ความรู้โดยองค์กรของรัฐ การมีการออกพื้นที่ให้ข้อมูลด้านอาเซียน
ที่มากขึ้น

6.2) รัฐบาลควรใช้อำนาจที่มีอยู่มาปรับใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ของสังคมและการเมืองที่ ยังไม่เสถียร เนื่องจากการเปิดประชาคมอาเซียนก่อให้เกิดปัญหาสังคมหลายประการ ทั้งอาชญากรรม สาธารณสุขและแรงงาน และควรให้ความช่วยเหลือในพื้นที่ห่างไกล โดยเฉพาะด้านสาธารณสุขไปรษณีย์ขั้นพื้นฐาน

6.3) ประชาชนส่วนใหญ่ในชุมชนท้องถิ่นจะ ไม่มีความรู้เรื่องอาเซียนและมีความอ่อนแอทางด้านภาษาต่างประเทศ จึงควรมีสถาบันที่ส่งเสริมด้านภาษาในชุมชน

6.4) ความกระตือรือร้นด้านอาเซียนของคนในชุมชนมีน้อยมาก เนื่องจากในชุมชนไม่ได้รับผลกระทบใด ๆ จากการเปิดประชาคมอาเซียนในพื้นที่ห่างไกล

6.5) การมีการสนับสนุนและดูแลจากรัฐบาลที่ต่อเนื่อง

6.6) รัฐบาลควรมีการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรมผ่านสื่อต่าง ๆ มากขึ้น และควรมีการตั้งมาตรการติดตาม ตรวจสอบและดูแลกลุ่มแรงงานที่เข้ามาอยู่อาศัยในพื้นที่เพื่อป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้น

6.7) การศึกษาเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ของประเทศเพื่อนบ้านและประเทศสมาชิกอาเซียน และการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีที่ถูกต้องและการใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

6.8) การส่งเสริมการเกษตรและสร้างความแข็งแกร่งด้านการเกษตร

6.9) ควรมีการส่งเสริมอาชีพที่มั่นคงให้แก่ประชาชนและให้เหมาะสมแก่การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน พร้อมทั้งมีการพัฒนาศักยภาพของแรงงานอยู่เสมอ

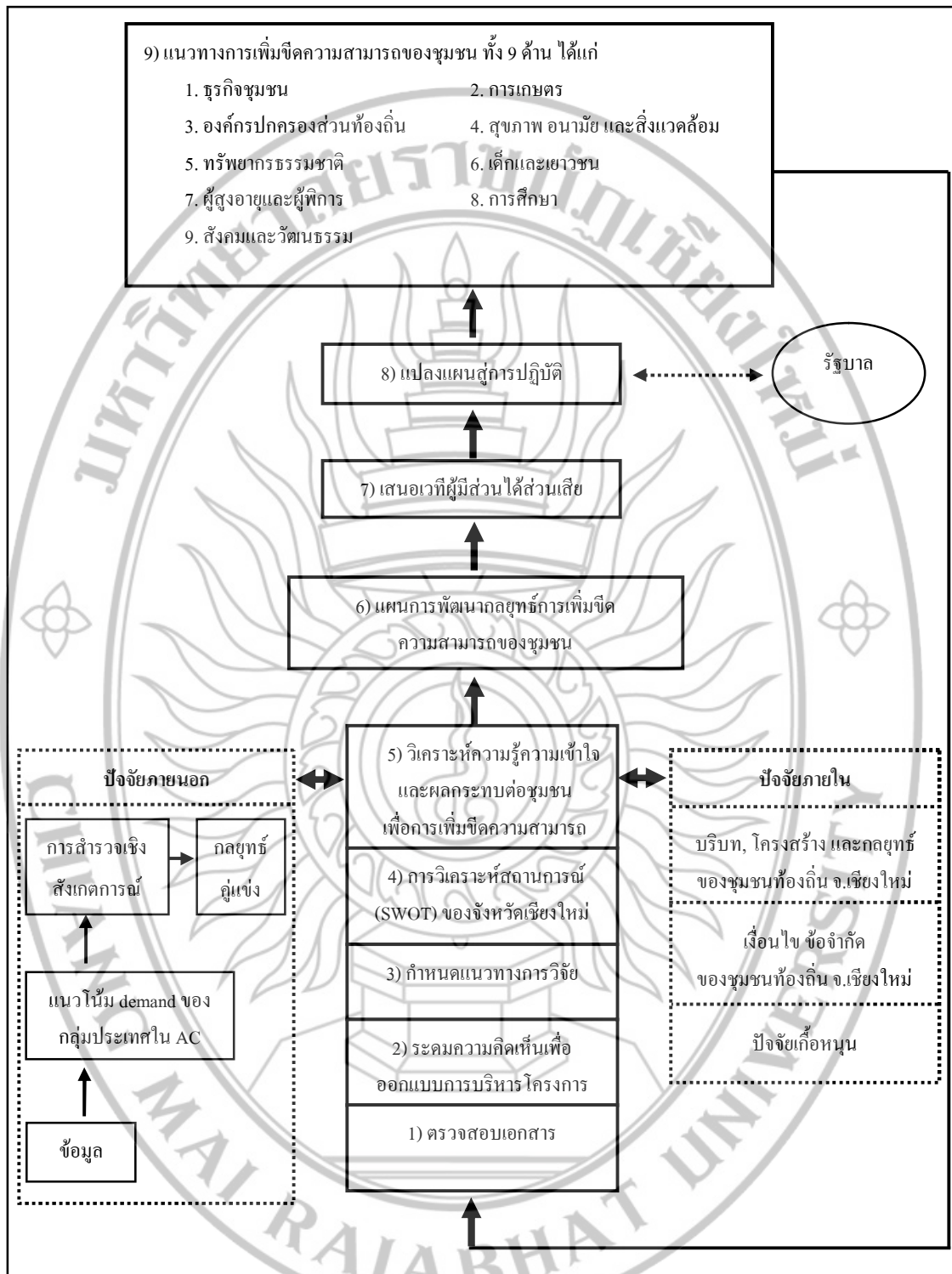
6.10) การส่งเสริมกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ด้านอาเซียนที่มากขึ้นและมีความหลากหลายขึ้นด้วย

7) แบบฟอร์มการจัดทำโครงการเพิ่มขีดความสามารถด้านสุขภาพ อนามัย และสิ่งแวดล้อมของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน

3.3 กรอบแนวคิดของการวิจัย

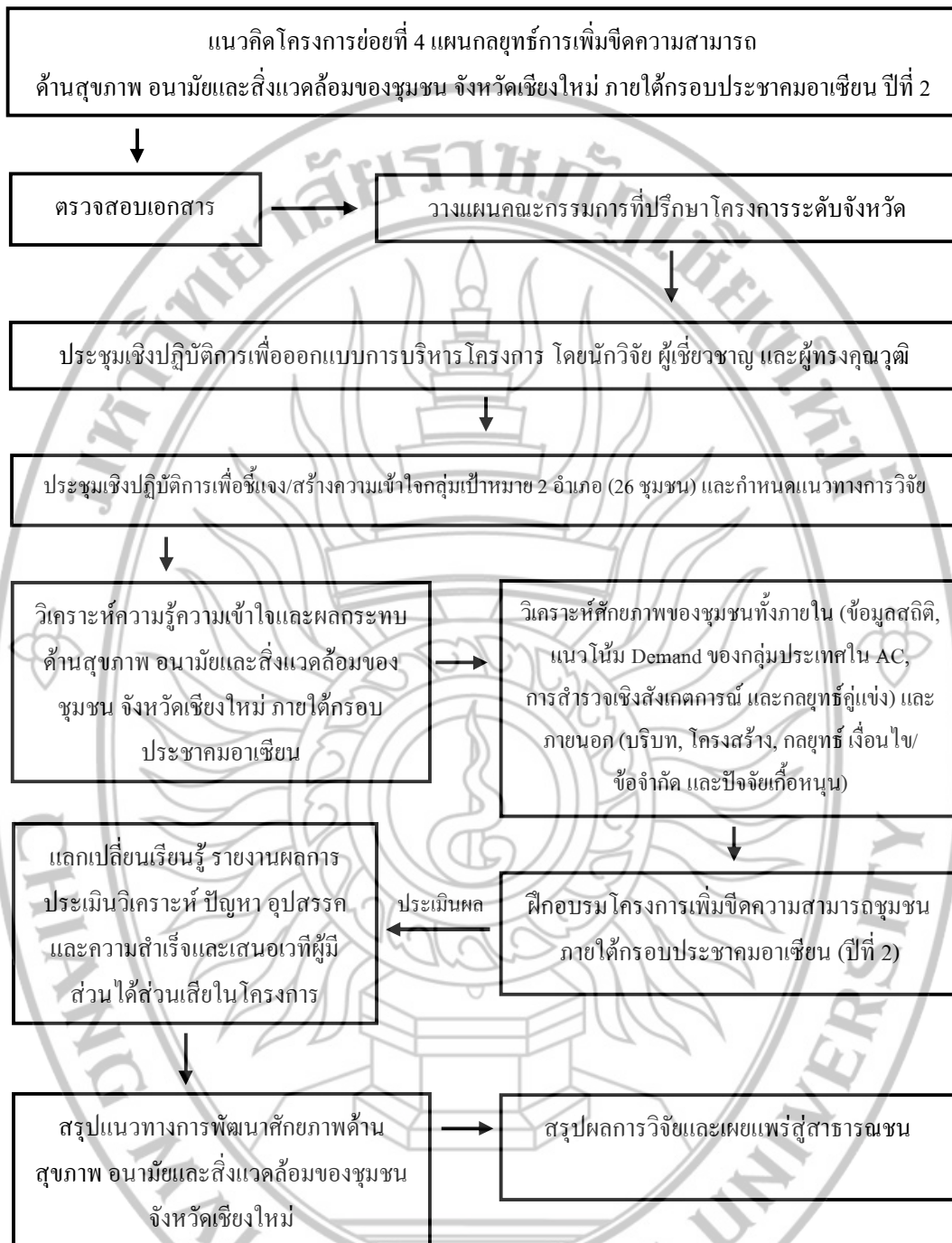
แผนกลยุทธ์การเพิ่มขีดความสามารถของกลุ่มสุขภาพ อนามัยและสิ่งแวดล้อมของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน ปีที่ 2 มีกรอบแนวคิดของการวิจัยในปี 2559 ซึ่งได้จากข้อสรุปจากการทบทวนวรรณกรรมในบทที่ 2 พบว่า กระบวนการกำหนดกลยุทธ์ขององค์การภาครัฐและองค์การที่ไม่หวังผลกำไรและนำมาปรับใช้สำหรับการสร้างกรอบแนวคิดของการวิจัยเพื่อกำหนดกลยุทธ์ของชุมชนได้ 6 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การประเมินสภาพแวดล้อมภายนอกและภายใน (assessing the organization's external and internal environments) (2) ระบุประเด็นที่จะนำไปสู่การวางกลยุทธ์ (identifying the facing the strategic issue organization) เป็น

การประมวล จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และข้อจำกัดต่าง ๆ เข้าด้วยกัน หรือ การทำ SWOT matrix เพื่อพิจารณา ปัญหา ช่องว่าง และประเด็น ที่ควรจะกำหนดกลยุทธ์ทั้งในเชิงรับและเชิงรุก (3) การกำหนดกลยุทธ์ (formulating strategies and plans to manage the issue) เป็นการจัดทำข้อเสนอในรูปแบบของทางเลือกต่าง ๆ ที่ควรจะดำเนินงาน ทั้งในส่วนของการประจำและงานโครงการ การศึกษา และวิเคราะห์ความเป็นไปได้ การจัดสรรทรัพยากร และการจัดทำเอกสารแผน (4) ทบทวนและอนุมัติกลยุทธ์และแผน (reviewing and adopting the strategies and plan) เป็นการขออนุมัติกลยุทธ์และแผนจากผู้บริหารเพื่อนำแผนไปสู่การดำเนินงาน (5) การนำแผนไปสู่การดำเนินงาน (developing and effective implementation process) เป็นขั้นตอนการดำเนินงานของหน่วยงานระดับปฏิบัติที่จะนำแผนกลยุทธ์ไปวางแผนเพื่อการดำเนินงานขององค์กรอีกชั้นหนึ่ง และ (6) การประเมินผล (reassessing strategies and the strategic planning process) เป็นขั้นตอนท้ายสุดที่มีความสำคัญ เพราะในการประเมินผลจะนำข้อมูลไปใช้สำหรับการปรับกลยุทธ์และแผนต่อไป อธิบายได้ด้วยกรอบแนวคิดและแผนงานวิจัย ดังภาพที่ 3.1 และภาพที่ 3.2 ดังนี้

แผนภาพที่ 3.1 กรอบแนวคิดชุดโครงการวิจัย

จากภาพที่ 3.1 กรอบแนวคิดชุดโครงการวิจัย เรื่อง แผนกลยุทธ์การเพิ่มขีดความสามารถด้านสุขภาพอนามัยและสิ่งแวดล้อมของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน ปีที่ 2 สามารถอธิบายได้ดังนี้ นักวิจัยจะมีการตรวจสอบเอกสารที่จะนำไปใช้ในการวิจัยทั้ง 9 ด้าน มีการระดมความคิดเห็นเพื่อออกแบบในการบริหารโครงการให้บรรลุผลสำเร็จพร้อมทั้งกำหนดแนวทางที่จะทำการวิจัยต่อไป การวิเคราะห์ สถานการณ์ (SWOT Analysis) ของจังหวัดเชียงใหม่ มากำหนดเป็นกรอบการวิจัย โดยจะวิเคราะห์สถานการณ์ ผลได้ และแนวโน้มผลกระทบเพื่อเพิ่มศักยภาพของชุมชน โดยพิจารณาทั้งปัจจัยภายนอก (ข้อมูลสถิติ, แนวโน้ม Demand ของกลุ่มประเทศใน AC, การสำรวจเชิงสังเกตการณ์ และกลยุทธ์คู่แข่ง) และปัจจัยภายใน (บริบท, โครงสร้าง, กลยุทธ์ เงื่อนไข/ข้อจำกัด และปัจจัยเกื้อหนุน) นำข้อมูลเหล่านี้เพื่อหาแนวทางในการเพิ่มขีดความสามารถและสร้างแผนการพัฒนากลยุทธ์การเพิ่มขีดความสามารถของชุมชน การนำเสนอต่อผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อให้มีความเห็นที่ตรงกัน และเต็มใจที่จะนำไปปฏิบัติ จึงเริ่มแปลงแผนสู่การปฏิบัติซึ่งจะต้องสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล

แผนภาพที่ 3.2 ขั้นตอนของแผนการดำเนินงานวิจัย ปี 2559

จากภาพที่ 3.2 ขั้นตอนของแผนการดำเนินงานวิจัย สามารถอธิบายได้ดังนี้

แนวคิดโครงการย่อยที่ 4 แผนกลยุทธ์การเพิ่มขีดความสามารถด้านสุขภาพ อนามัยและสิ่งแวดล้อมของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน ปีที่ 2 เริ่มต้นจากการตรวจสอบเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นฐานข้อมูลในดำเนินงานวิจัยและได้นำเอาแนวคิดการประเมินผล แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผล แนวคิดทฤษฎีใหม่และการวิเคราะห์สถานการณ์ (SWOT Analysis) มากำหนดเป็นกรอบการวิจัยการวางแผนคณะกรรมการที่ปรึกษาโครงการระดับจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ (1) สถาบันอุดมศึกษา ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยพายัพ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ มหาวิทยาลัยพะเยา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา (2) หน่วยงานภาครัฐและเอกชน ได้แก่ ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) สำนักผู้ตรวจการแผ่นดิน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาค 1 จังหวัดเชียงใหม่ สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) สมาคมธุรกิจ SME ภาคเหนือ สมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวภาคเหนือ สำนักงานเกษตรจังหวัดเชียงใหม่ สาธารณสุขจังหวัด สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานพัฒนาชุมชน และองค์กรอิสระ (NGO) และธนาคารแห่งประเทศไทย

การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อชี้แจงและสร้างความเข้าใจกลุ่มเป้าหมาย 2 อำเภอ ได้แก่ อำเภอสันกำแพง จำนวน 20 ชุมชน และอำเภอดอยสะเก็ดจำนวน 6 ชุมชน รวมทั้งสิ้น 26 ชุมชน จากนั้นจึงได้ทำการวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจและผลกระทบของเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน พร้อมกับวิเคราะห์ศักยภาพของชุมชนทั้งภายใน (ข้อมูลสถิติ, แนวโน้ม Demand ของกลุ่มประเทศใน AC, การสำรวจเชิงสังเกตการณ์ และกลยุทธ์คู่แข่ง) และภายนอก (บริบท, โครงสร้าง, กลยุทธ์ เงื่อนไข/ข้อจำกัด และปัจจัยเกื้อหนุน) เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนและฝึกอบรมโครงการเพิ่มขีดความสามารถชุมชน ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน (ปีที่ 2) และนำไปสู่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ รายงานผลการประเมินวิเคราะห์ ปัญหาอุปสรรคและความสำเร็จและเสนอเวทีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในโครงการ จนทำการสรุปแนวทางการพัฒนาศักยภาพองค์กรเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเผยแพร่สู่สาธารณชนต่อไป

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจะทำการวิเคราะห์

3.4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามงานวิจัย (แต่ละชุมชน) “ความรู้ความเข้าใจของชุมชนเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน” แบบสอบถาม

งานวิจัย (แต่ละชุมชน) “ปัญหาและผลกระทบด้านสุขภาพ อนามัยและสิ่งแวดล้อมของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน” แบบสอบถามงานวิจัย (แต่ละชุมชน) “การเตรียมความพร้อมด้านสุขภาพ อนามัยและสิ่งแวดล้อมของชุมชนเมื่อเปิดประชาคมอาเซียน” และแบบสอบถามงานวิจัย (แต่ละชุมชน) “ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการเตรียมความพร้อมด้านสุขภาพ อนามัยและสิ่งแวดล้อมของชุมชน” โดยการหาข้อมูลสถิติจากค่าเฉลี่ยการเปลี่ยนแปลงที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงในลักษณะของสถิติเชิงพรรณนาด้วยค่าความถี่ ร้อยละและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation: S.D.) ซึ่งจะใช้ทฤษฎีการแจกแจงความถี่สำหรับค่าในแต่ละช่วงของลักษณะที่สนใจ (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2545) โดยแบ่งระดับคะแนนเป็น 5 ชั้น ดังนี้

$$\begin{aligned}\text{ความกว้างแต่ละชั้นจากสูตร} &= (\text{max}-\text{min})/\text{จำนวนชั้น} \\ &= (100 - 1)/5 = 19.8\end{aligned}$$

1.00 - 19.79	น้อยมาก
19.80 - 39.59	น้อย
39.60 - 59.69	ปานกลาง
59.70 - 79.19	มาก
79.20 - 100.00	มากที่สุด

3.4.2 การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ กรณีที่ข้อมูลมีลักษณะข้อความ การบรรยาย ข้อเสนอแนะ ความคิดเห็นต่าง ๆ ที่เกิดจากการสัมภาษณ์ สอบถาม สังเกต และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จะใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ในการวิเคราะห์ ผลจากการสัมภาษณ์ สอบถาม สังเกต และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ที่เป็นการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพมาประมวล เพื่อยืนยันหรือเสริมข้อมูลเชิงปริมาณให้มีความสมบูรณ์เพิ่มขึ้น

3.4.3 การอภิปรายผลข้อมูล

การอภิปรายข้อมูลตามกรอบแนวคิดการวิจัย โดยใช้แนวคิด ดังต่อไปนี้

- 1) การอภิปรายความรู้ความเข้าใจและผลกระทบของชุมชนด้านสุขภาพ อนามัย และสิ่งแวดล้อมของชุมชน ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาเปรียบเทียบกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังบทที่ 2
- 2) การวิเคราะห์ศักยภาพของชุมชนมาอภิปรายผลเทียบกับการวิเคราะห์ SWOT โดยพิจารณาจาก (1) ปัจจัยภายใน ได้แก่ บริบท โครงสร้าง กลยุทธ์ เงื่อนไข ข้อจำกัดและปัจจัย เกื้อหนุนของชุมชนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ และ (2) ปัจจัยภายนอก ได้แก่ ข้อมูลแนวโน้มความต้องการของกลุ่มประเทศอาเซียน การสำรวจเชิงสังเกตการณ์และกลยุทธ์คู่แข่ง
- 3) การอภิปรายแนวทางการพัฒนาศักยภาพและเพิ่มขีดความสามารถของชุมชน ด้านสุขภาพ อนามัยและสิ่งแวดล้อมของชุมชนจะใช้แนวคิดการวางแผนยุทธศาสตร์/กลยุทธ์ โดย

ประเมินสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก ทำการประมวลผลการวิเคราะห์ SWOT แล้วระบุประเด็นที่จะนำไปสู่การกำหนดกลยุทธ์ ศึกษาและวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของกลยุทธ์เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนเทียบกับพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

